

ДЕРЖАВНА СУДОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ

АНАЛІЗ ДАНИХ СУДОВОЇ СТАТИСТИКИ про роботу районних (міських, міськрайонних) судів Запорізької області за 2009 рік (Продовження. Початок у № 1/2010)

Кримінальні справи в судах:

Усього у 2009 році до судів надійшло 10 566 кримінальних справ різних категорій. Загальна кількість кримінальних справ, що знаходилися на розгляді в судах, становила 13 001 справи відносно 14 959 осіб (без урахування справ, повернутих прокурору в порядку ст. 232 КПК). Порівняно з попереднім періодом кількість справ, що знаходилася на розгляді, зменшилась на 3,50% [13 473 справ відносно 15 452 осіб]¹.

З загальної кількості кримінальних справ 12 821 (98,61%) становлять справи публічного обвинувачення, 180 (1,38%) – справи приватного обвинувачення [відповідно 13 289 (98,63% та 184 (1,36%)].

Розподіл справ за розділами особливої частини КК України наведений у *таблиці 2*.

Як вбачається з таблиці, найбільш поширеними в області є злочини проти власності (38,47% від загальної кількості судових справ). Значний відсоток (порівняно з іншими справами) становлять: злочини у сфері обігу наркотичних речовин (23,46%), злочини проти життя та здоров'я особи (6,20%), злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту (5,46%), злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав та свобод людини і громадянина (4,46%).

З загальної кількості справ, що знаходилися на розгляді, закінчено провадженням 10 774 справ відносно 12 202 осіб, або 82,87% [11 036 (83,35%)] від загальної кількості справ.

¹. Тут та надалі у квадратних дужках наводяться дані за 2008 рік

Таблиця 2.

Розподіл справ за розділами особливої частини КК України

Назва розділу Особливої частини КК	Статті КК	К-сть справ на розгляді	% до загальної кількості
Злочини проти життя та здоров'я особи	115-124, ч. 2 126-145	807	6,20
Злочини проти волі, честі та гідності особи	146-151	17	0,13
Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості	152-156	62	0,47
Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав та свобод людини і громадянина	157-184	581	4,46
Злочини проти власності	185-198	5 002	38,47
Злочини у сфері господарської діяльності	199-235	266	2,04
Злочини проти довкілля	236-254	99	0,76
Злочини проти громадської безпеки	255-270	504	3,87
Злочини проти безпеки виробництва	271-275	27	0,20
Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту	276-292	711	5,46
Злочини проти громадського порядку та моральності	293-304	465	3,57
Злочини у сфері обігу наркотичних засобів їх аналогів та прекурсорів	305-327	3 051	23,46
Злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів	328-337	10	0,07
Злочини проти авторитету органів державної влади	338-360	480	3,69
Злочини у сфері використання електронно - обчислюваних машин(комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку	361-363 1	8	0,06
Злочини у сфері службової діяльності	364-370	508	3,90
Злочини проти правосуддя	371-400	222	1,70
Злочини проти встановлення порядку несення військової служби(військові злочини)	402-435	1	0,007
Справи, що порушуються не інакше як за скаргою потерпілого	125, ч.1 126, 356	180	1,38
Всього справ всіх категорій		13 001	X

Тобто, порівняно з аналогічним періодом минулого року, кількість розглянутих справ зменшилась на 2,37%.

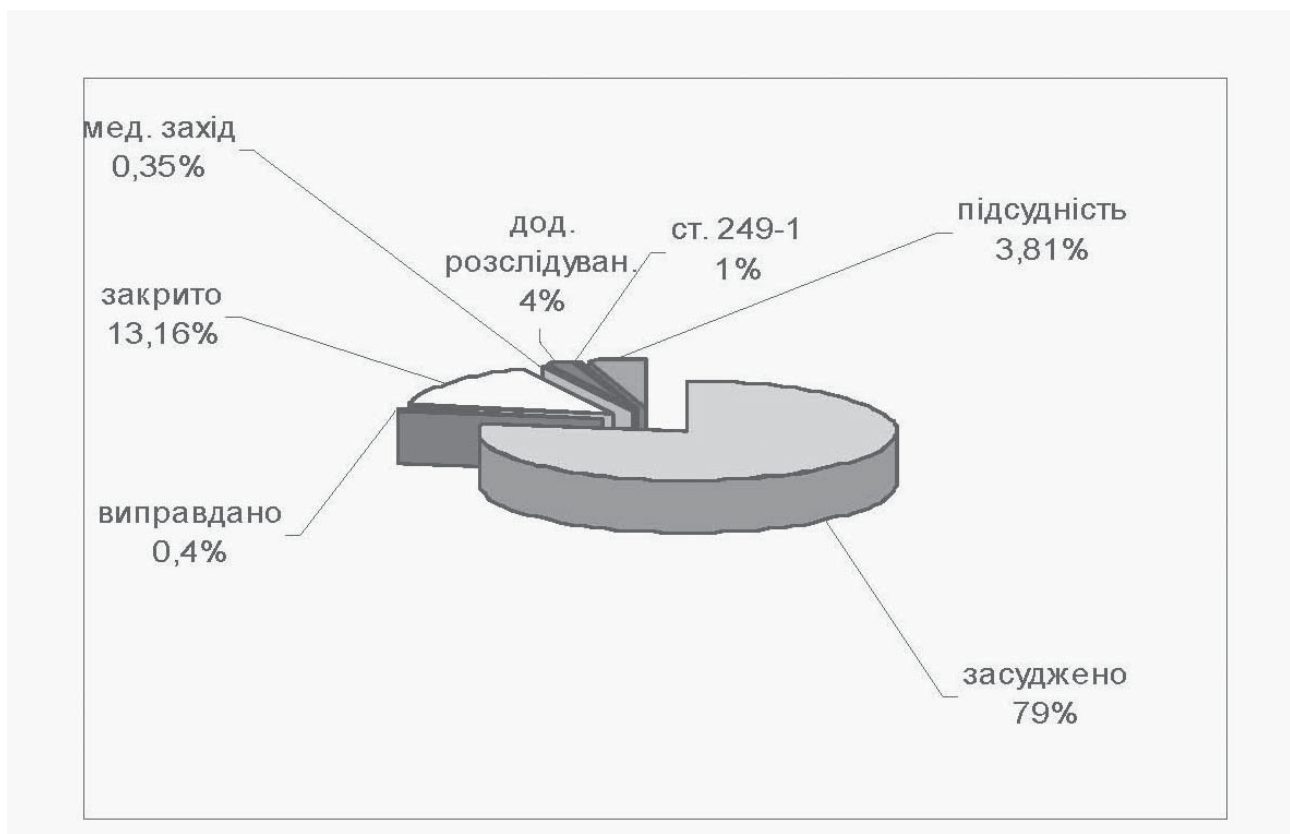
З винесенням вироку закінчено провадженням 8 309 справ (77,12 % закінчених провадженням справ) [8 718 (79,00%)]. Із закриттям провадження у справі – 1 665 (15,45%) [1 472 (13,33%)], із застосуванням заходів медичного характеру – 49 (0,45%) [42 (0,38%)], із поверненням справи на додаткове розслідування – 202(1,87%) [239 (2,16%)], із поверненням справи прокурору – в порядку ст. 249¹ КПК – 46 (0,42%) [44 (0,39%)], із направленням за підсудністю 503 (4,66%) [521 (4,72%)]. В порядку ст. 232 КПК прокурором відкликано 50 справ, що на 15,25% менше, ніж в минулому році [59].

З 12 202 осіб у справах з закінченим провадженням (за судовими рішеннями, що набрали та не набрали законної сили):

- засуджено 9 451 особа (77,45%) [9 853 (79,07%)], у т.ч. за вчинення злочину у складі ОЗГ – 97(1,02%) [101(1,02%)];
- виправдано – 28 осіб (0,22%) [36 (0,28%)];
- щодо 1833 особи (15,02%) справи закрито [1 571 (12,60%)];

Малюнок 4.

Структура судових рішень (за кількістю осіб) у 2009 році

- до 50 осіб (0,40%) - застосовано заходи медичного характеру [42(0,32%)];
- щодо 242 особи (1,98%) справи повернуті на додаткове розслідування [306 (2,45%)];
- щодо 51 особи (0,41%) - повернуті прокурору в порядку ст. 2491 [55 (0,44%)];
- щодо 547 осіб (4,48%) – передані за підсудністю [589 (4,72%)].

Аналізуючи зміст судових рішень, можна помітити наступні зміни порівняно з попереднім роком:

- зменшилась частка засуджених осіб та повернутих справ прокурору в порядку ст. 232 КПК;
- зросла кількість (відповідно і відсоток) справ, повернутих на додаткове (досудове) розслідування, в порядку ст. 249¹ КПК та частка осіб щодо яких справу закрито;
- не змінилась частка засуджених осіб, яким підтверджена участь в організованій злочинній групі;

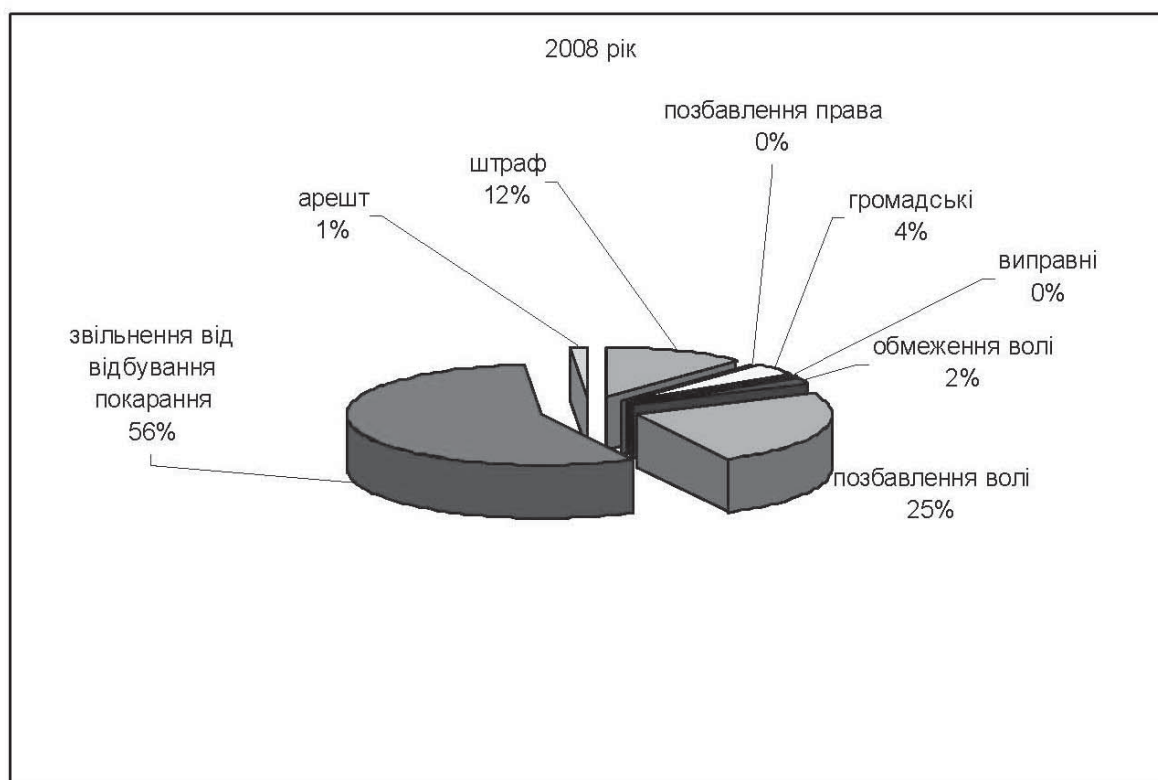
До засуджених осіб застосовано такі міри покарання: штраф (основна міра покарання) – 1 090 (11,53%) [1 318 (13,37%)], сума накладеного штрафу склала 1 087 668 грн. [1 282 630 грн.], тобто на 194 962 грн. менше, ніж у минулому році; позбавлення права займати певні посади або займатися певною діяльністю – 1 (0,01%) [4(0,04%)]; громадські роботи – 433 (4,58%) [182 (1,84%)]; виправні роботи – 25 (0,26%) [33(0,33%)]; арешт – 122 (1,29) [97(0,98%)]; обмеження волі – 150 (1,58%) [119 (1,20%)]; довічне позбавлення волі - 0(0,000%) [1(0,007%)]; позбавлення волі на певний строк – 2 317 (24,51%) [2 052 (20,82%)]. Звільнено від відбування покарання 5 313 осіб (56,21%) [6 047 (61,37%)]. В тому числі звільнено від відбування покарання з випробуванням 5 067 осіб (95,36%)² [5 938 (98,19%)], внаслідок амністії – 221(4,15%) [79 (1,30%)].

Додаткові покарання застосовані у 491 [425] випадку, в тому числі на 7 осіб накладені штрафи [7]; не призначалось додаткове покарання на осіб позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу [11]; 179 осіб позбавлено права займати певні посади або займатися певною діяльністю [177]; до 305 осіб застосоване покарання у вигляді конфіскації майна [230].

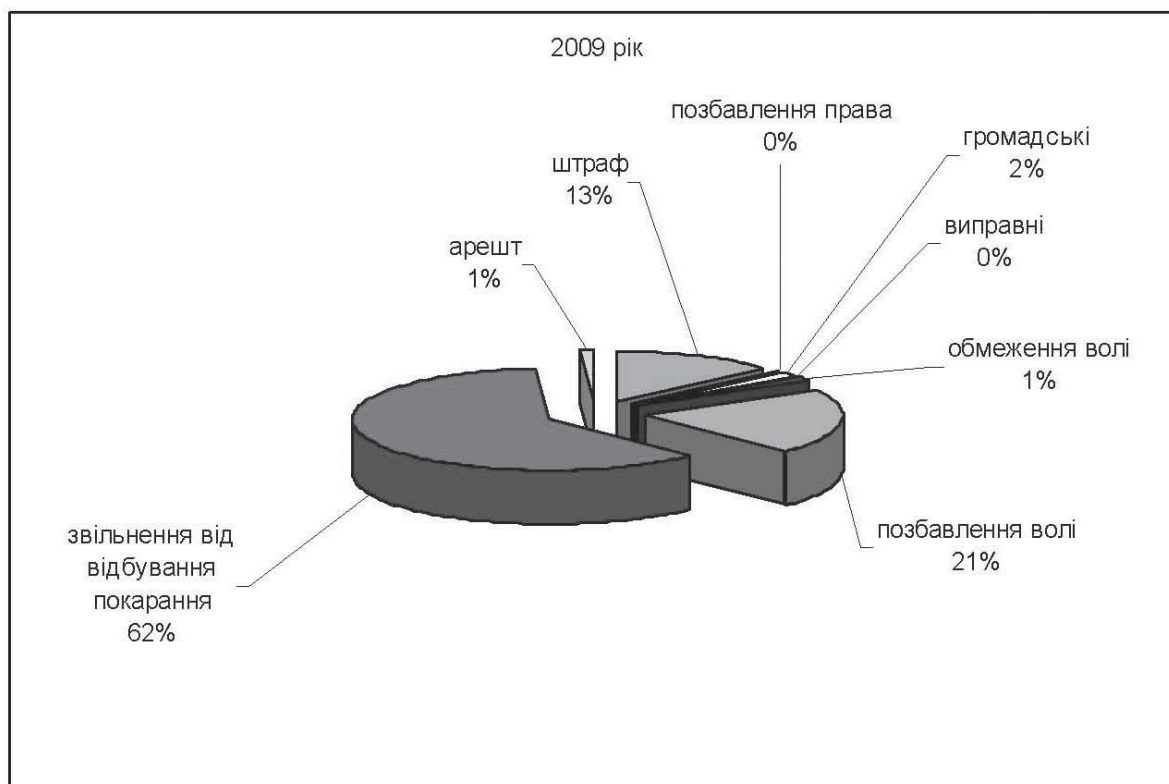
Аналіз мір покарання свідчить про значне зменшення застосування штрафів, як основної міри покарання, зменшилась кількість та частка осіб, звільнених від відбування покарання у зв'язку із амністією, збільшилась кількість осіб яким призначено позбавлення волі на певний строк та зменшилась кількість засуджених осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням.

2. До кількості осіб, звільнених від відбування покарання

Структура мір покарання у 2008 році

Структура мір покарання у 2009 році

З числа справ, що знаходяться у залишку (2 227 справ щодо 2 757 осіб [2 437 відносно 2 992]) станом на 01.01.2010 року 520 (23,34%) зупинено провадженням [691 (28,35%)]. В тому числі по 464 справах (89,23%) провадження зупинено в зв'язку із розшуком обвинуваченого [623 (90,15%)].

У термін понад 6 місяців не розглянуто 280 справ або 12,57% справ, що знаходяться у залишку без урахування справ, зупинених провадженням [291 (11,94%)].

У звітному періоді судами за неявку в судові засідання було оштрафовано 9 осіб, сума штрафу склала 880 грн. [9 (565 грн.)].

В судовому засіданні взято під варту 281 [156] осіб, звільнено з-під варту – 342 [301] особи.

Винесено окремих ухвал (постанов) – 550, що на 24,43% збільшилось порівняно з 2008 роком [442], у тому числі – про усунення причин та умов, що сприяли вчиненню злочину 27 [14], про порушення законності при провадженні дізнання чи судового слідства – 92[51]. Надійшло повідомлень про вжиті заходи щодо окремих ухвал (постанов) – 459 [365].

З фіксуванням судового процесу розглянуто 106 справ, або 0,98%, тобто кількість справ, розглянутих із фіксування судового процесу технічними засобами залишається незначною [173 (1,56%)].

В порядку ст. 27 КПК до судів надійшло 355 скарг потерпілих, що на 14,51% більше, ніж в минулому році [310]. Всього на розгляді в судах знаходилося 376 приватних скарг. З них розглянуто 357 (94,94%), в тому числі: порушено кримінальну справу по 101 (26,86%), відмовлено в порушенні кримінальної справи – 47 (12,5%), надіслано прокурору за належністю – 21 (5,58%); залишено без розгляду та повернуто особам, що їх подали – 188 (50%).

За даними звіту протягом року потерпілими від різних видів злочинів (по справам із закінченням провадження) визнано 6 491 фізична та 408 юридичних осіб. У тому числі 710 осіб (10,93%) потерпіли від злочинів проти життя, здоров'я, статевої свободи та статевої недоторканості; 4 714 (72,62%) фізичних та 296 (42,54%) юридичних осіб – від злочинів проти власності; 764 (11,77%) фізичних та 112 (27,45%) юридичних осіб – від інших злочинів. Сума завданої моральної та матеріальної шкоди склала 44 279 226 грн.

Протягом 2009 року до судів Запорізької області надійшло 5 455 постанов щодо звільнення від кримінальної відповідальності, що в 5 разів більше, ніж в минулому році. Всього на розгляді знаходилося 5 482 постанови. Судами розглянуто 5 409 (98,66%) постанови про звільнення від кримінальної відповідальності, в тому числі: 68 (1,25%) - внаслідок зміни обставинки, 9 (0,16%) – в зв'язку із дійовим каяттям, 43 (0,79%) – в зв'язку із примиренням обвинуваченого з потерпілим, 17 (0,31%) в зв'язку із застосуванням до неповнолітнього приму-

сових заходів виховного характеру (ст. 9 КПК), 39 (0,72%) – в зв'язку із передачею на поруки колективу, 137 (2,53%) – в зв'язку із закінченням строків давності щодо встановлених осіб, які вчинили злочини, 4 882 (90,25%) – в зв'язку із закінченням строків давності щодо невстановлених, 214 (3,95%) – з інших підстав (амністія, в зв'язку зі смертю тощо).

Крім зазначених категорій подань, до судів Запорізької області надійшло 76 постанов в порядку ст. 73 КПК – про звільнення від кримінальної відповідальності осіб, які не досягли віку кримінальної відповідальності, що на 28,81% більше, ніж у минулому році [59]. На розгляді знаходилося 83 постанови, з них розглянуто 70 (84,33%), в тому числі із застосуванням примусових заходів виховного характеру – 68 (97,14%).

Кількість подань слідчих органів з різних питань, що знаходилися у провадженні судів протягом року, збільшилось на 2,69 % і становила 7 924 [7 716]. З цієї кількості розглянуто 7 834 (98,86%), задоволено 6971 (88,98%).

Надходження скарг на дії слідчих органів у поточному році зросло на 6,87 % і становило 1 042 [975]. На розгляді знаходилося 1 107 скарг на дії слідчих органів, в тому числі: про порушення кримінальної справи – 592, про відмову в порушенні кримінальної справи – 443, про закриття справи – 46. Розглянуто – 994 (89,79%), з числа розглянутих задоволено – 288 (28,97%).

В порядку виконання вироків до судів у 2009 році надійшло 8238 [8 198] подання та клопотання, що на 0,48 % більше, ніж у 2008 році. Всього на розгляді в судах знаходилося 8 443 подання в порядку виконання вироку [8 355]. З них розглянуто 8 150 (96,52), задоволено – 7 447 (91,37%).

У звітному періоді на розгляді в місцевих судах знаходилось 55 справ щодо 222 осіб за вчинення злочинів у складі організованих груп та злочинних організацій (на 3,50% менше, ніж у минулому році). З них у звітному періоді розглянуто 32 справи, 28 - з постановлянням вироку, 1 – із закриттям провадження по справі, 1 – з направленням на додаткове розслідування, направлено за підсудністю - 2 справи. Засуджено 106 осіб, ознака організованої групи підтверджена 97 особам.

Протягом 2009 року на розгляді у судах Запорізької області знаходилося 590 справ відносно 799 неповнолітніх осіб (4,53% загальної кількості кримінальних справ), що на 9,92% менше, ніж у минулому році [655 справ відносно 871 особи]. З них закінчено провадженням 480 справ (81,35%), в тому числі: з винесенням вироку – 368 (76,66%), із закриттям провадження у справі – 92 (19,16%), із застосуванням заходів медичного характеру – 1 (0,20 %), з поверненням на додаткове розслідування – 7 (1,45%), з поверненням прокурору в порядку ст. 2491 КПК – 3 (0,62%), з передачею за підсудністю – 9 (1,87%). За судовими рішеннями, що

набрали та не набрали законної сили: засуджено 497 осіб, справу закрито щодо 120 осіб, щодо 11 – справи повернуті на додаткове розслідування, з поверненням прокурору в порядку ст. 249¹ КПК – 3 особи, 12 – справ направлені за підсудністю.

Порівняно з аналогічним періодом минулого року погіршився показник оперативності призначення до розгляду кримінальних справ – зросла кількість кримінальних справ, розглянутих з порушенням строків, передбачених ст. 241КПК, передбачених ст. 256 (таблиця 3). Якість розгляду справ судами I інстанції характеризує також відсоток справ, по яким рішення скасовані або змінені апеляційним судом.

Апеляційним судом Запорізької області скасовано вироки стосовно 345 особи (3,64% питома вага від числа засуджених, виправданих осіб місцевими судами у 2009 році. З вказаної кількості скасованих вироків з направленням справи на додаткове розслідування стосовно 84 осіб (24,35% питома вага до загальної кількості осіб, стосовно яких скасовані вироки місцевих судів); з направленням на новий судовий розгляд – 222 (64,35%); з постановленням нового вироку – 29 (8,41%); із закриттям провадження в справі (за відсутністю події або складу злочину) - 5(1,45%). Вироки змінено щодо 207осіб (2,18%). Всього скасовано та змінено вироків стосовно 552 осіб (5,82%).

Найбільший відсоток скасованих та змінених вироків у Вільнянському (8,99%) районному суді Запорізької області. Найменший у Великобілозерському районному суді Запорізької області (0,00%) .

Крім того, Апеляційним судом скасовано ухвали (постанови) місцевих судів по кримінальним справам відносно 169 осіб. Найбільший відсоток скасованих ухвал (постанов) – в Розівському районному суді Запорізької області (2,86%), Михайлівському районному суді Запорізької області (2,63%). Не скасовувалися ухвали (постанови), винесені Гуляйпільським та Приазовським районними судами Запорізької області.

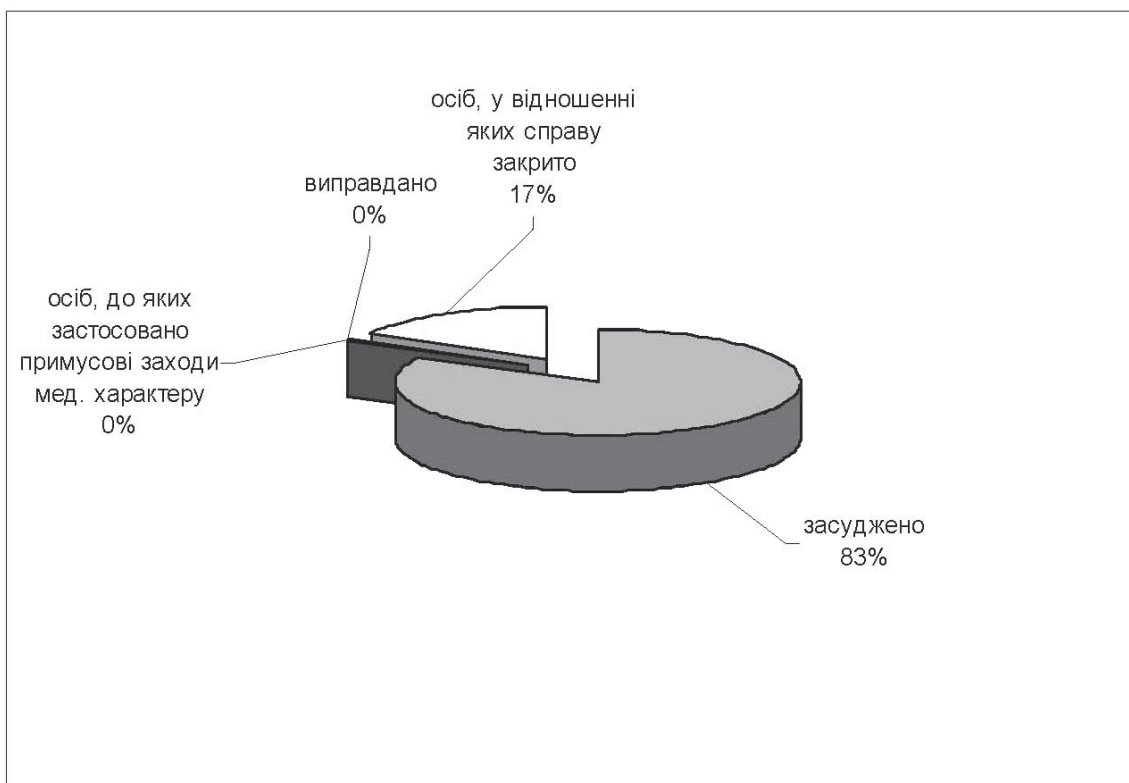
Таблиця 3.

**Кількість кримінальних справ,
призначених до розгляду із порушенням строків, передбачених КПК**

	2008 рік		2009 рік		Динаміка	
	Справ	%	Справ	%	Справ	%
Ст. 241	1	0,01	5	0,04	4	400
Ст. 256	13	0,12	30	0,27	17	130

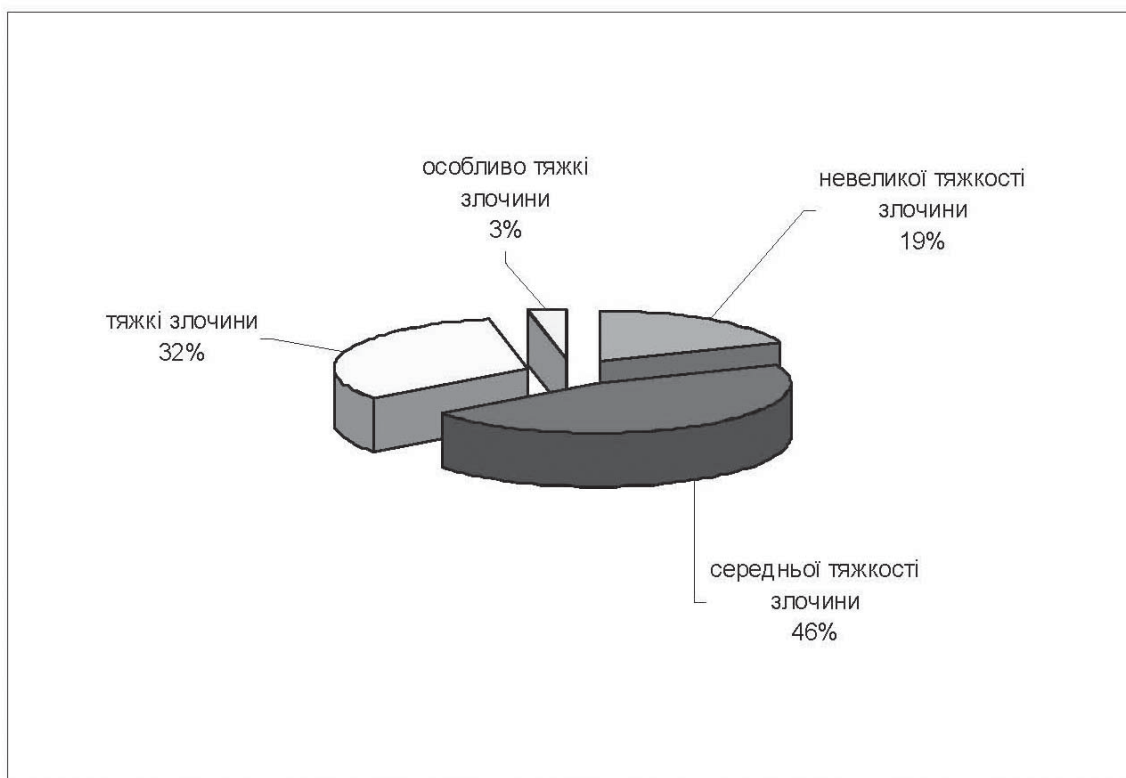
Малюнок 7.

Структура судових рішень (за судовим рішенням, що набрали чинності 2009 році).

Малюнок 8.

Структура видів злочинів (за судовим рішенням, що набрали чинності у 2009 році).

Судимість (за вироками, що набрали законної сили).

У 2009 році набрали чинності вироки (ухвали, постанови) стосовно 10 747 осіб, з яких:

- засуджено – 8 877 (82,59% загальної кількості осіб);
- виправдано – 17 (0,15%);
- осіб, до яких застосовано примусові заходи медичного характеру – 53 (0,49%);
- осіб, у відношенні яких справу закрито – 1 800 (16,74%).

Структура судових рішень відображена на малюнку 7.

З загальної кількості осіб, відносно яких судові рішення набрали законної сили, злочини невеликої тяжкості учинили 2 041 особа (18,99%), злочини середньої тяжкості – 4925 (45,82%), тяжкі злочини – 3425 (31,86%), особливо тяжкі злочини – 356 (3,31%).

Структура видів злочинів відображена (на малюнку 8).

З загальної кількості осіб, які вчинили злочини невеликої тяжкості (2 041):

- засуджено – 1 309 (64,13%);
- виправдано – 8 (0,39%);
- осіб, до яких застосовано примусові заходи медичного характеру – 3 (0,14%);
- осіб, у відношенні яких справу закрито – 721 (35,32%).

З загальної кількості осіб, які вчинили злочини середньої тяжкості (4 925):

- засуджено – 3 888 (78,94%);
- виправдано – 4 (0,08%);
- осіб, до яких застосовано примусові заходи медичного характеру – 16 (0,32%);
- осіб, у відношенні яких справу закрито – 1 017 (20,64%).

З загальної кількості осіб, які вчинили тяжкі злочини (3 425):

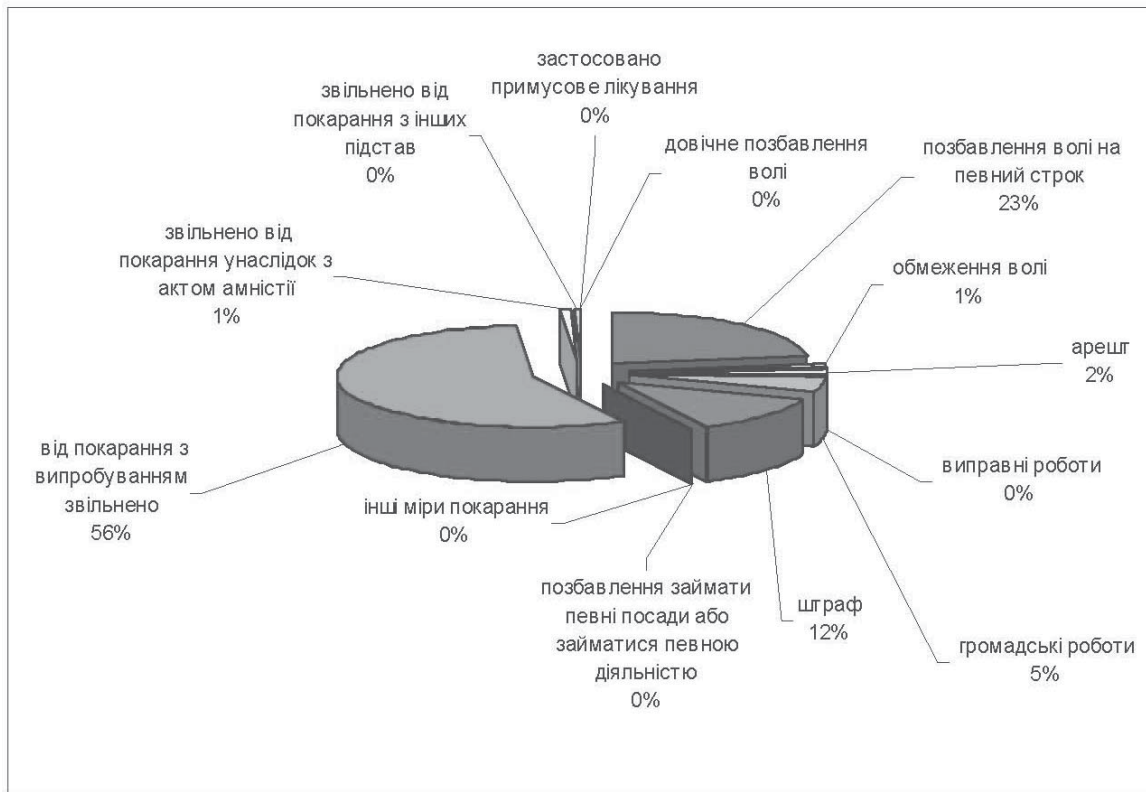
- засуджено – 3 333 (97,31%);
- виправдано – 4 (0,11%);
- осіб, до яких застосовано примусові заходи медичного характеру – 29 (0,84%);
- осіб, у відношенні яких справу закрито – 59 (1,72%).

З загальної кількості осіб, які вчинили особливо тяжкі злочини (356):

- засуджено – 347 (97,47%);
- виправдано – 1 (0,28%);
- осіб, до яких застосовано примусові заходи медичного характеру – 5 (1,40%);
- осіб, у відношенні яких справу закрито – 3 (0,84%).

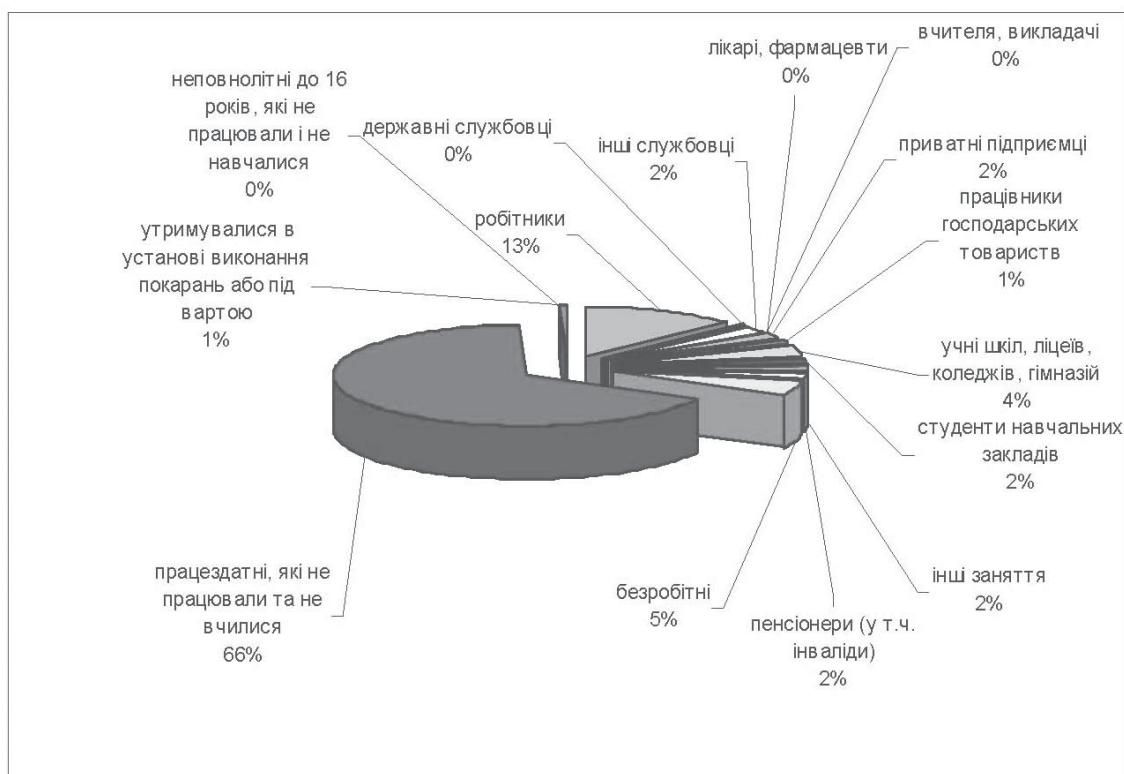
Малюнок 9.

**Структура застосування основних мір покарання до засуджених
(за судовим рішенням, що набрали чинності у 2009 році).**

Малюнок 10.

**Структура заняття засуджених на момент вчинення злочину
(за судовим рішенням, що набрали чинності у 2009 році).**

З загальної кількості осіб, у відношенні яких справу закрито, провадження у справі закрито в зв'язку з:

- відсутністю події, складу злочину або недоведеністю обвинувачення – 4 (0,22%);
- у зв'язку з дійовим каяттям – 104 (5,77%);
- у зв'язку із примиренням винного з потерпілим – 137 (0,07%);
- у зв'язку із зміною обстановки 310 (17,22%);
- у зв'язку із передачею особи на поруки – 103(5,72%);
- у зв'язку із застосуванням до неповнолітнього примусових заходів виховного характеру – 18 (1,00%);
- у зв'язку із амністією – 620 (34,44%);
- у зв'язку зі смертю – 84 (4,66%)
- з інших підстав – 420 (23,33%).

До засуджених осіб застосовані такі міри покарання.

Структура застосування основних мір покарання до засуджених відображена на малюнку 9:

- довічне позбавлення волі – 4 (0,04%);
- позбавлення волі на певний строк – 2 030(22,86%);
- обмеження волі – 110 (1,23%);
- арешт – 135 (1,52%);
- виправні роботи –24(0,27%);
- громадські роботи – 402(4,52%);
- штраф – 1 067(12,01%);
- позбавлення займати певні посади або займатися певною діяльністю – 0(0,00%);
- інші міри покарання – 0 (0,00%)
- від покарання з випробуванням звільнено 4 977 особи (56,06%);
- звільнено від покарання в зв'язку з актом амністії 91 осіб (1,02%);
- звільнено від покарання з інших підстав – 37 (0,41%).
- застосовано примусове лікування -7 (0,07%).

Покарання за сукупністю злочинів призначене 1 857 особам (20,91% засуджених осіб), за сукупністю вироків – 1 230 (13,85%).

Із застосуванням ст. 69 КК покарання призначене 1 058 особам (11,91%), у тому числі:

- особам, які вчинили злочини невеликої тяжкості – 95 (7,25% осіб, засуджених за вчинення злочинів невеликої тяжкості);

- особам, які вчинили злочини середньої тяжкості – 168 (4,32% осіб, засуджених за вчинення злочинів середньої тяжкості);

- особам, які вчинили тяжкі злочини – 679 (20,37% осіб, засуджених за вчинення тяжких злочинів);

- особам, які вчинили особливо тяжкі злочини – 116 (33,42% осіб, засуджених за вчинення особливо тяжких злочинів).

У 2009 році набрали законної сили судові рішення відносно 628 осіб, які учинили злочини до досягнення повноліття (5,84% загальної кількості осіб, стосовно яких судові рішення набрали сили). У тому числі засуджено 506 осіб (80,57%), виправдано 0 осіб (0,00%), застосовано примусові заходи медичного характеру до 1 особи (0,19%), справу закрито у відношенні 121 особи (23,91%).

Такими, що вчинили злочин у складі організованої групи, визнано 52 особи, у тому числі 49 осіб засуджено (0,55% до загальної кількості засуджених осіб), стосовно 3 осіб провадження у справі закрито в зв'язку з амністією.

Із загальної кількості засуджених осіб (8 877):

- 8 797 осіб (99,09%) – громадяни України, 60(0,67%) – громадяни іншої держави;

- 1 078 жінок (12,14%);

- 1 748 осіб (19,69%) вчинили злочин у складі групи;

- 2 188 особа (24,64%) учинили злочин у стані алкогольного сп'яніння, 42 (0,47%) – у стані наркотичного сп'яніння.

Вік засуджених на момент вчинення злочинів становив:

- від 14 до 16 років – 110 осіб (1,23% засуджених осіб);

- від 16 до 18 років – 396 (4,46%);

- від 18 до 25 років – 2 311 (26,03%);

- від 25 до 30 років – 1 802 (20,29%);

- від 30 до 50 років – 3 616 (40,73%);

- від 50 до 65 років – 604 (6,80%);

- від 65 років і старше – 38 (0,42%).

Заняття засуджених на момент учинення злочину.

Структура занять засуджених на момент вчинення злочину відображена на малюнку 10:

робітники – 1 147 (12,92% засуджених осіб); державні службовці – 30 (0,33%); інші службовці – 194 (2,18%); лікарі, фармацевти – 12 (0,13%); вчителі, викладачі – 3(0,03%);

Таблиця 4.

Динаміка та структура цивільних справ.

Категорія справ	2008 рік	2009 рік	Динаміка	Питома вага 2008 р.	Питома вага 2009 р.
			%	%	%
Справи позовного провадження, усього, у тому числі:	62 478	63 413	1,50	40,92	42,44
Спори, що виникають з трудових правовідносин	1 349	1 659	22,98	2,16	2,62
Справи, що виникають з сімейних правовідносин	14 303	12 276	-14,17	22,89	19,36
Справи, що виникають з житлових правовідносин	7 764	5 540	-28,65	12,43	8,74
Спори про право власності та інші речові права	8 258	7 724	-6,47	13,22	12,18
Спори про недоговорні зобов'язання	4 190	3 680	-12,17	6,71	5,80
Спори про право інтелектуальної власності	14	16	14,29	0,02	0,03
Спори, що виникають із земельних правовідносин	1 434	1 433	-0,07	2,30	2,26
Спори про захист честі, гідності та ділової репутації	185	135	-27,03	0,30	0,21
Спори про спадкове право	4744	3 520	-25,80	7,59	5,55
Спори, що виникають із договорів	19 421	26 351	35,68	31,08	41,55
Спори пов'язанні із застосуванням закону України «Про захист прав споживачів»	348	440	26,44	0,56	0,69
Звільнення майна з – під арешту (виключення майна з опису)	93	113	21,51	0,15	0,18
Інші справи позовного провадження	375	354	-5,60	0,60	0,56
Справи окремого провадження	5 353	4 560	-14,81	3,51	3,05
Справи наказного провадження	22 378	18 201	-18,67	14,66	12,18
Усього справ всіх категорій	90 209	86 174	X	X	X

приватні підприємці – 170 (1,91%); працівники господарських товариств – 96 (1,08%); учні шкіл, ліцеїв, коледжів, гімназій – 341 (3,84%); студенти навчальних закладів – 146 (1,64%); інші заняття – 158 (1,77%); пенсіонери (у т.ч. інваліди) – 166 (1,87%); безробітні – 434 (4,88%); працездатні, які не працювали та не вчилися – 5 919 (66,67%); неповнолітні до 16 років, які не працювали і не навчалися – 1 (0,01%); утримувалися в установі виконання покарань або під вартою – 60 (0,67%).

Цивільні справи в судах

Всього в провадженні судів у 2009 році знаходилося 86 174 цивільних справ, що на 4,47% менше, ніж у 2008 році [90 209]. З них закінчено провадженням 72 782 справи (84,45%). Порівняно з минулим роком цей показник погіршився на 1,57 % оскільки у 2008 році відсоток закінчених провадженням справ складав 86,02%.

Усього розглянуто місцевими загальними судами цивільних справ позовного та окремого провадження 54 591 справа. З винесенням рішення закінчено провадженням 43 250 справ (79,22% справ закінчених провадженням). Позовні вимоги задоволено по 33 789 справам.

Понад строки, встановлені ЦПК, розглянуто без урахування справ наказного провадження 2 980 справ (3,47%). Порівняно з минулим роком цей показник збільшився [2,91%].

З кількості справ позовного та окремого, що на кінець звітнього періоду знаходяться у залишку (13 382) провадження зупинено по 780 (5,83% від кількості справ які знаходяться у залишку). У термін понад 3 місяці не розглянуто 3 237 справ (25,69% справ, що знаходяться у залишку, без урахування справ, зупинених провадженням). Порівняно з 2008 роком цей показник погіршився, оскільки в зазначеному періоді не розглянутими у термін понад 3 місяці було 20,13% справ, що знаходилися у залишку на кінець року.

Розподіл цивільних справ за категоріями наведений у таблиці 4.

Аналізуючи дані таблиці, можна виявити наступні зміни, які відбулися протягом звітнього року. У звітньому періоді на розгляді в судах Запорізької області знаходилося 63 413 справ позовного провадження що на 1,50% більше, ніж в минулому році [62 478].

Зросла кількість справ, що виникають з трудових правовідносин (на 22,98 %), питома вага у загальній кількості справ позовного провадження зменшилась з 2,16 до 2,62 %. З ухваленням рішення розглянуто 811 таких справ (60,65%), в тому числі із задоволенням позову – 642 (79,16%). Присуджено до стягнення 3 892 017 грн., в тому числі 3 557 542 грн. – по справам про невиконання заробітної плати.

Зменшилась кількість справ, що виникають з житлових правовідносин (на 28,65%), відповідно їх питома вага у загальній кількості справ позовного провадження зменшилась з

12,43% до 8,74%. З винесенням рішення розглянуто 3 243 справи (76,63%), з задоволенням позову – 2 516 (77,58%). Сума, присуджена до стягнення – 7 108 568 грн.

Зменшилась кількість спорів, що виникають з сімейних правовідносин (на 14,17%), їх питома вага у загальній кількості справ позовного провадження зменшилась з 22,89 % до 19,36%. З винесенням рішення розглянуто 8 822 справи (82,44%), із задоволенням позову – 8 101 (97,87%). Сума, присуджена до стягнення – 215 166 грн.

На 6,47% зменшилась кількість спорів про право власності та інші речові права, їх питома вага у загальній кількості справ позовного провадження зросла з 13,22% до 12,18%. З винесенням рішення розглянуто 5 105 справ (81,56%), із задоволенням позову – 2 634 (51,59%). Сума, присуджена до стягнення – 10 407 840 грн.

Зросла кількість спорів що виникають із договорів на 35,68 % їх питома вага у загальній кількості справ позовного провадження збільшилась з 31,08% до 41,55%. З винесенням рішення розглянуто 15 902 (77,97%) таких справ, з задоволенням позову –12 086 (76,00%). Сума, присуджена до стягнення – 270 747 641 грн.

Спори із земельних правовідносин зменшились (на 0,07%) порівняно з 2008 роком. Питома вага у загальній кількості справ позовного провадження зменшилась з 2,30% до 2,26%. Розглянуто з винесенням рішення 652 справ (67,70%), з задоволенням позову – 438 (67,17%). Сума, присуджена до стягнення – 343 111 грн.

Кількість справ про недоговорні зобов'язання зменшилась на 12,17%, їх питома вага у загальній кількості справ позовного провадження зменшилась з 6,71% до 5,80%. З загальної кількості справ, що розглянуті, рішення винесено по 2 130 справам (72,64%). Позови задоволено по 1 065 справам(50,00%). Сума, присуджена до стягнення – 13 250 361 грн.

Кількість справ окремого провадження зменшилась на 14,81%, їх питома вага зменшилась з 3,51% до 3,05%.

Протягом 2009 року судами Запорізької області розглянуто 247 справ про усиновлення дітей. Із задоволенням позову – 243. Всього усиновлено 268 дітей, у тому числі 122 дівчинки. Іноземними громадянами усиновлено 107 дітей, у тому числі 44 дівчинки.

Судами постановлено 11 окремих ухвал, що на 3 (7,69%) менше, ніж у 2008 році (14). Надійшло повідомлень про вжиті заходи за окремими ухвалами - 8.

З фіксуванням судового процесу розглянуто 53 781 цивільна справа (98,51%).

Якість розгляду цивільних справ характеризують результати перегляду апеляційним судом рішень місцевих судів у цивільних справах.

У 2009 році Апеляційним судом Запорізької області скасовано 1 207 рішень місцевих судів (2,79 % кількості розглянутих справ з винесенням рішення). У 2008 році цей показник

Структура адміністративних справ.

Найменування показників	2008 р.	2009 р.	Динаміка %	Питома вага % 2008 р.	Питома вага % 2009 р.
Спори фізичних чи юридичних осіб із суб'єктами владних повноважень щодо оскарження його рішень (нормативно – правових актів)	1	1	0,00	0,02	0,00
Спори фізичних чи юридичних осіб із суб'єктами владних повноважень щодо оскарження його дій або бездіяльності, рішень (правових актів індивідуальної дії), (крім пов'язаних із виборчим процесом або процесом референдуму	3 916	28 988	640,25	80,61	91,49
Спори з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби	101	61	-39,60	2,08	0,19
Спори між суб'єктами владних повноважень з приводу реалізації їхньої компетенції у сфері управління	1	3	200,00	0,02	0,01
Спори між суб'єктами владних повноважень, які виникають з приводу укладання та виконання адміністративних договорів	14	0	-100,00	0,029	0,00
Спори за зверненнями суб'єкта владних повноважень	802	2 624	227,18	16,51	8,28
Спори щодо правовідносин, пов'язаних із виборчим процесом чи процесом референдуму	21	8	-61,90	0,43	0,03
Інші адміністративні справи	2	0	-100,00	0,04	0,00
Усього	4858	31 685	552,22	x	x

становив (2,05%). В тому числі з направленням на новий судовий розгляд - 530 (43,91%), закрито провадження по справі – 114 (9,44%), з ухваленням нового рішення – 548 (45,40%).

Найменша питома вага скасованих та змінених рішень у Енергодарському (0,97%) та у Розівському (1,06%) районних судах Запорізької області. Найбільша питома вага скасованих та змінених рішень – у Приазовському районному суді (14,46%) та Комунарському районному суді Запорізької області (6,25%).

Адміністративні справи

Усього в провадженні судів у 2009 році знаходилося 31 685 адміністративних справ, що в 6 разів більше ніж у 2008 році (4 858). З них закінчено провадженням 28 044 справи (88,50%). Із них з прийняттям постанови 25 872 (81,65%), у тому числі із задоволенням позову (заяви) 21 061 (66,46%).

Аналіз даних таблиці свідчить, що найпоширенішою категорією являються спори фізичних чи юридичних осіб із суб'єктами владних повноважень щодо оскарження його дій або бездіяльності, рішень (правових актів індивідуальної дії), (крім пов'язаних із виборчим процесом або процесом референдуму) – 28 988, що в 6 разів більше порівняно з 2008 роком. Їх питома вага зросла з 80,61% до 91,49% від загальної кількості справ, які знаходились на розгляді);

Збільшилась кількість спорів за зверненнями суб'єктів владних повноважень на 8,28% - складає 2 624 справи, питома вага зменшилась з 16,51 % до 8,28%;

Зменшилась кількість спорів з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби на 39,60% – складає 61 справу, питома вага зменшилась з 2,08 до 0,19%.

Якість розгляду адміністративних справ характеризують результати перегляду апеляційним судом рішень місцевих судів у адміністративних справах.

У 2009 року Дніпропетровським апеляційним адміністративним судом скасовано 781 постанова місцевих судів Запорізької області (3,02 % кількості розглянутих справ з винесенням постанови). В тому числі передано на розгляд суду I інстанції 18 (2,30%), закрито провадження по справі – 42 (5,38%), з прийняттям нової постанови – 720 (92,19%), змінено 416 постанов (1,61%).

Скасовано у тому числі: у зв'язку з неповним з'ясуванням судом обставин, що мають значення для справи 48 постанов (6,67%); з недоведеністю обставин, що мають значення для справи, які суд першої інстанції вважає встановленими 2 справи (0,28%); з невідповідністю висновків суду обставини справи 47 постанов (6,53%); з порушенням норм матеріального або

Структура та динаміка справ про адміністративні правопорушення.

Категорія справ про адміністративні правопорушення	2008 рік	2009 рік	Динаміка		Питома вага % 2008 рік	Питома вага % 2009 рік
			Абс.	%		
- в галузі охорони праці і здоров'я населення	2549	2736	187	7,33	0,88	3,75
- що посягають на власність	1230	968	-262	-21,3	0,42	1,33
- в галузі охорони природи, використання природних ресурсів, пам'яток історії та культури	5856	5935	79	1,35	2,02	8,15
- в промисловості, будівництві та у сфері використання паливно-енергетичних ресурсів	67	80	13	19,4	0,02	0,10
- у сільському господарстві	39	26	-13	-33,3	0,013	0,03
- на транспорті, в галузі шляхового господарства і зв'язку	245051	24784	-220267	-89,88	84,61	34,05
- в галузі житлових прав громадян, житлово-комунального господарства та благоустрою	110	106	-4	-3,63	0,037	0,14
- в галузі торгівлі, громадського харчування, сфері послуг, фінансів, підприємницькій сфері	16322	17005	683	4,18	5,63	23,36
- в галузі стандартизації, якості продукції, метрології та сертифікації	0	13	13		0,00	0,01
- що посягають на громадський порядок і громадську безпеку	10500	11253	753	7,17	3,62	15,46
- що посягають на встановлений порядок управління	7376	8972	1596	21,63	2,54	12,32
ЗУ "Про боротьбу з корупцією"	296	224	-72	-24,32	0,10	0,30
Митний Кодекс	108	138	30	27,77	0,037	0,18
Кримінально-виконавчий Кодекс	147	529	382	259,86	0,05	0,72
Всього справ всіх категорій	289621	72769	-216852	-74,87	x	x

процесуального права, що призвело до неправильного вирішення справи або питання 623 постав (86,53%).

Найменша питома вага скасованих та змінених постанов у Гуляйпільському районному суді Запорізької області (0,37%) та Приазовському (0,46%) районному суді Запорізької області. Найбільша питома вага скасованих та змінених рішень – у Новомиколаївському районному суді Запорізької області (46,46%) та Михайлівському районному суді Запорізької області (26,74%).

Справи про адміністративні правопорушення.

Законодавство України про адміністративні правопорушення складається з Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законів України, які до включення до названого закону застосовуються безпосередньо.

Завданням Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) є охорона прав і свобод громадян, власності, конституційного ладу України, прав і законних інтересів підприємств, установ, організацій, встановленого правопорядку, зміцнення законності, запобігання правопорушенням, виховання громадян у дусі чіткого і неухильного додержання Конституції і законів України, поваги до прав, честі і гідності інших громадян, до правил співжиття, сумлінного виконання своїх обов'язків, відповідальності перед суспільством.

Із внесенням змін до КУпАП № 586-VI від 24.09.2008 року до ст. 222, що працівники Державтоінспекції Міністерства внутрішніх справ України, які мають спеціальні звання розглядають справи про адміністративні правопорушення, передбачені частинами першою, другою, четвертою і п'ятою статті 121, статтями 121-1, 121-2, частинами першою і другою статті 122, частинами першою і другою статті 123, статтею 125, частиною першою статті 126, частинами першою і другою статті 127, частинами третьою, восьмою і дев'ятою статті 133-1 цього Кодексу, різко зменшилось надходження протоколів про адміністративні правопорушення.

Тому у 2009 році знаходилося на розгляді 72561 справи про адміністративні правопорушення, що на 74,94 % менше показника минулого року [289621].

Для належного оформлення повернуто 3389 справ, що на (27,24%) нижче показника 2008 року [4658]. Розглянуто 68254 справ або 74,06% справ, що знаходилися на розгляді. Залишок нерозглянутих справ, становить 704 (1,02%) [3,67%].

Адміністративні справи розглянуті стосовно 68256 [275641] осіб, що на 75,23% менше, ніж в минулому році.

Структура справ про адміністративні правопорушення та їх динаміка наведена у таблиці 6.

Аналіз даних таблиці свідчить, що найпоширенішою категорією правопорушень,

щодо яких матеріали направлялися до судів, є правопорушення на транспорті, в галузі шляхового господарства та зв'язку- 245051 (34,05 % загальної кількості справ).

Іншими поширеними адміністративними правопорушеннями щодо яких матеріали направлялися до суду є:

- правопорушення в галузі торгівлі, громадського харчування, сфері послуг, фінансів, підприємницькій сфері – 16322 (23,36 % загальної кількості справ). З них найбільш поширеним є порушення порядку проведення розрахунків (ст. 155¹ КУпАП) – 4668 (28,59%);

- правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку – 10500 (15,46 % загальної кількості справ). З них найбільш поширеним є дрібне хуліганство (ст. 173 КУпАП) – 5680 (54,09%) та вчинення насильства у сім'ї або невиконання захисного припису (ст. 173² КУпАП) – 3330 (31,71%);

- правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління – 7376 (12,32 % загальної кількості справ). З них найбільш поширеним є порушення іноземцями та особами без громадянства правил перебування в Україні і транзитного проїзду через територію України (ст. 203 КУпАП) – 1290 (17,48%).

За результатами розгляду справ про адміністративні правопорушення прийняті наступні рішення.

Заходи, передбачені ст. 241 КУпАП застосовані до 1049 осіб (1,53% осіб, щодо яких розглянуті справи), у 2008 році застосовано заходів до 716 осіб (0,25% осіб, щодо яких розглянуті справи).

Справи закрито стосовно 9204 осіб (13,44%) [11321 (4,10%)]. В тому числі: звільнено від адміністративної відповідальності в зв'язку із передачею на розгляд громадської організації або трудовому колективу 6 осіб (0,06%), із малозначністю правопорушення 4658 осіб (50,60%)³ [3757 (1,36%)], передано прокурору, органу дізнання чи досудового слідства справи щодо 27 осіб (0,29%) [25 (0,009%)], закрито у зв'язку із відсутністю події складу адміністративного правопорушення щодо 1534 осіб (16,66%), в зв'язку із закінченням строків, передбачених ст. 38 КУпАП справу закрито щодо 2943 осіб (31,97%) [6146 (2,22%)].

Структурно підстави закриття справ відображені на малюнку 11.

3. Тут та надалі відсотки рахуються до загальної кількості осіб, щодо яких розглянуто справи про адміністративне правопорушення.

Малюнок 11.

Підстави закриття справ про адміністративні правопорушення.

Виконавець:
головний спеціаліст відділу організаційного забезпечення діяльності судів,
судової статистики, правової роботи та
забезпечення органів суддівського самоврядування
Петрова О.В.

Продовження у наступному номері

